

NAFARROAKO UNIBERTSITATE PUBLIKOA

BIGARREN HEZKUNTZAKO IRAKASLEEN PRESTAKUNTZAKO MASTERRA

MASTER AMAIERAKO LANA 2011-2012

**ARAZOETAN OINARRITUTAKO IKASKUNTZA:
MUNDUAREN DESOREKAK;
MIGRAZIO MUGIMENDUAK**

TUTOREA

EMILIO MAJUELO

EGILEA

AINARA ZABALZA

AURKIBIDEA

SARRERA	1-2
1. MARKO TEORIKOA.....	2-6
1.1 TEORIA ERAIKITZAILEA.....	2
1.2 IKASKUNTZA ADIERAZGARRIA.....	3
1.3 ARAOETAN OINARRITUTAKO IKASKUNTZA.....	3-5
1.4 KORRONTE GEOGRAFIKOAK.....	6
2- HELBURUA ETA HIPOTESIA.....	6-7
3- METODOLOGIA.....	7
3.1 TESTUINGURUA.....	8-9
3.2. EDUKIAK.....	9
3.3. HELBURUAK.....	9
3.4. ARAZOETAN OINARRITUTAKO IKASKUNTZAREN GARAPENA.....	10
3.4.1 Arazoaren aurkezpena (AOIren 1. fasea).....	11-12
3.4.2 Arazoaren garapena (AOIren 2.fasea).....	12-13
3.4.3 Arazoaren konponbidea (AOIren 4.fasea).....	13-14
3.5. EBALUAZIOA.....	14
3.5.1 Irakaslearen ebaluazioa.....	14
3.5.2 Autoebaluazioa.....	15
3.5.3 Koebaluazioa.....	15
4. ONDORIOAK.....	15-16
5. INFORMAZIO ITURRIAK.....	16-17
6. ERANZKINAK.....	18-27

SARRERA

Masterreko Amaierako Lanaren, hemendik aurrera MAL, helburu nagusia ikasturte honetan ikasitako aspektu psikopedagogiko desberdinak eta alderdi zientifikoa batuz, gelan aurrera eraman daitekeen proposamena planteatzea da. Nire MALaren proposamena Arazoetan Oinarritutako ikaskuntza, DBH 3. mailan munduko desberdintasunaren atalean aplikatzea proposatzen dut; migrazio mugimendua landuz ikaskuntza adierazgarria sortzea.

Masterrean azaldu diguten bezala eta praktiketan ikusi dugun bezala, gaur egun Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan (DBH) arazo larriak ematen dira. Alde batetik ikasleen interesa, motibazioa, ikasteko gogoak gutxitu direlako eta beste aldetik, oraindik nagusitzen den ikaskuntza; ikaskuntza memoristikoa delako. Lehen hezkuntzan edota unibertsitatean ikasleekin metodologia berriak praktikan jartzen ari diren bitartean, DBHn, metodologia tradizionala pisu handia segitzen du izaten. Jakinda, hala ere, arazo hauen guztien parte dela.

Gizarte zientzietan arazoa larritu egiten da, klaseak modu teorikoan aurrera ematen dira ikaskuntza memoristikoa landuz. Gaur egungo gizartean, non informazioa memento orotan berritu egiten den eta gure ikasleak etorkizunean soilik pentsatzen duten, merezi al du metodologia tradizionalarekin jarraitzea? Guk, irakasleak izango garen aldetik, ez genituzke bi aldaera hauek erabili behar gure ikasleak motibatzeke eta beraien interesa pizteke? Irakasleok, gure ikasleei lagundu beharko genieke lehenaldi eta orainaldian eman diren gatazkaei zein konponbidea eman diren, etorkizunean etorriko diren arazoei aurre egiteko. Idei hau oinarritzat hartuz eta gizarte zientzien erabilgarritasuna gure ikasleei azalduz, ikasleen motibazioa eta ikasteko gogoak handitu dezakeen metodologia praktikan jarri nahi dugu.

Ez dugu ahaztu behar, Curriculum-aren helburua, kalitatezko hezkuntza bermatzea dela, non ikasleen aniztasuna kontuan izanez, haien premia guztiei erantzuna ematen saiatuko dena. Hala ere, ikasle bakoitzaren ahalmenaren arabera, oinarritzko gaitasunak eskaera konplexuei erantzuteke eta askotariko eginkizunak modu egokian gauzatzeko ahalmena lortzen laguntzen du. Trebetasun praktikoak, ezagupenak, motibazioa, balio etikoak, jarrera emozioak eta beste zenbait osagai sozialen konbinazioa da. Elementu hauek batuz ikasle eta pertsona eraginkor bat heztea du helburu.

Planteatzen ditudan ideiak ez dira berriak, pedagogi eta gizarte zientzia didaktikan adituak diren asko: Vygotsky, Ausubel, Milton Santos, Barrows besteak beste, ideiak hauen alde jokatu dute. Ikasleen inguruari esker gertatzen diren ikaskuntza prozesuak erabilia, gaur egun errealitatean ematen diren arazoak aztertuz eta irtenbide bat emanez, ikaskuntza adierazgarria lortzea. Ikaskuntza prozesu honetan, gizarte zientziak, eta kasu konkretu honetan geografia, oso ongi moldatzen den zientzia da. Berez, bere azterketa gunea gizakia eta inguruarekiko harremanak aztertzen dituelako.

Arazoetan Oinarritutako Ikaskuntza, lagundu egiten du Curriculum-ean agertzen diren oinarritzko gaitasunak lantzen. Metodologia honi esker ikasleari lagundu egiten diogu arazo baten aurrean eman beharreko pausuak zeintzuk diren ematen, informazio iturri egokiak erabiltzen, ikaslea erabiltzen ari den ikasteko prozesua egokia den jakiten, jarrera kritikoa lantzen...

Ikaskuntza Memoristikoa poliki-poliki bere garrantzia DBHn gutxitzen doa. Irakasleagoa konturatu baita ikaskuntza metodo berriak, gaur egun hezkuntzan planteatzen diren arazoetara hobeto moldatzen direla. Alde batetik ikasleen jarrera klasean hobetu egiten delako eta beste aldetik ikasleak bereganatzen duen ezagutzaren kalitatea handiagoa delako.

2-MARKO TEORIKOA

Aurretik komentatu dudan bezala, nahiz eta irakaskuntza metodo eta metodologiak berriak garatu egin diren, batez ere lehen hezkuntza eta unibertsitatean, gaur egun oraindik DBHn metodologi berri hauek oso kasu gutxietan aplikatu egiten dira. Oraindik ikaskuntza memoristikoa nagusitzen da, hala ere, poliki-poliki filosofia eraikitzaileetan oinarritutako metodologia berriak, ikaskuntza adierazgarriaren teoria adibidez, pisua hartzen doaz.

Gizarte zientzietan, kasu konkretu honetan geografiari dagokionez, ikasteko metodologia tradizionala: ikaskuntza memoristikoa eta geografia erregionala batera garatu egin dira. Bi hauen helburu nagusia, ikasleak datuak ikasi eta errepikatzeko zen, alde batera utzita ikasleak datuak ulertu, bereganatu edota ikasitakoa errealitatean aplikatzeko gai baziren. Azken hamarkadetan pauso handiak eman dira ikaskuntza eta irakaskuntzaren egoera hau aldatzeko. Alde batetik, geografia erregionalaren pisua gutxituz joan da, geografia soziala edo ingurugiroan dauden arazoez arduratzen den geografia garatuz. Beste aldetik alderdi psikopedagogikoan metodologia berriak aplikatzen hasi dira, ikaskuntza memoristikoa alde batera utziz eta ikaskuntza adierazgarri baten alde jokatzuz.

1.1 TEORIA ERAIKITZAILEA

Ikaskuntzaren alderdi berri hau **Teoria eraikitzaileetan** du oinarri nagusia. Teoria konduktibistaren aurka garatu den teoria pedagogikoa da. Psikopedagogi hauen arabera, subjektua ezagutza eraikitzen du bere inguru fisiko eta inguru sozialaren bitartez, bere gaitasun kognitiboen arabera. Eraikitzaileentzat ezagutza ez da errealitatearen kopia bat, baizik eta, pertsonak egiten dituen barne prozesuak dira, non aurrezagutzetan oinarritzen da bere ikaste prozesua berreraikitzeke. Jakintza berrien eraikuntza hau, egunero egiten da eta pertsona bakoitzaren inguruaren eta pertsona bakoitzaren ezaugarrien arabera da.

Irakasle eta ikasleen paperak aldatu egiten dira, ikaslea ikaskuntzaren eragilea bihurtzen da eta irakaslea ikasketa horren gidaria. Hau da, irakaskuntza garrantzia galdu egiten du ikaskuntzaren alde. Horrek ere, ikasle eta irakasleen harreman "hotza" apurtzen du, irakasleak ez dira zuzentzaileak baizik laguntzaileak, ikasle eta irakasle harremana hobetuz. Teoria eraikitzaileen barruan hainbat korrante desberdin aurkitu daitezke: Psikologia genetikoaren teoria (Piaget), psikologia kulturala (Vigotsky) edota **Ikaskuntza adierazgarriaren** teoria (Ausubel). Guk azken honetan arreta jarriko dugu, gure helburuetako bat ikaskuntza adierazgarria gure ikasleengan sortzea baita.

1.2 IKASKUNTZA ADIERAZGARRIA

Ikaskuntza adierazgarriaren teoria gizarte zientzietarako aproposa da. Geografian prozesu klimatikoak, landareria, erliebea, biztanleria... ikasterakoan, normalean lurralde konkretu batean duen dinamika ikasi egiten da. Baina kontuan izan behar dugu, lurralde honetan eragiten duten prozesu hauen estruktura nagusia, ezaugarriak aldatuta, munduko beste lurraldeen dinamika ere azaldu dezakeela. Horregatik, arlo honetarako, ikaskuntza adierazgarria oso baliagarria da: nahiz eta prozesu konkretu batzuk ikasi, ikasleei prozesu hauen orokortasuna azaldu behar zaie.

Ikaskuntza adierazgarria, ikaskuntzaren prozesuan oinarritua dago, ezagutza berriak jaso eta hauek ulertzeko ikasleak erabiltzen duen mekanismoan: ulermena, eraldatzea, memorizatzea, ezagutzaren erabilera, eskemak... Prozesu hauek etengabe garatzen dira. Ikasleak bere inguru soziala eta naturalaren arabera errealitatea ulertu egiten dute eta bere aurrezagutzak eraikitzen dituzte. Informazio berriaren esanahia ulertu eta aurrezagutzekin kontaktuan jartzean, ikaskuntza adierazgarri ematen da. Honek suposatzen du, kontzeptu berriak modu logikoan komunikatzen dira aurrezagutzekin. Ikasitako edo bereganatutako ezagutza berri hau adierazgarri bihurtu egiten da eta denbora luzeagoan oritzen da.

Idei, informazio edo kontzeptu berria esanguratsua eta egokia denean ikasleen estruktura kognitiboan barneratu egiten da. Hau da, Ikaskuntza adierazgarria ematen da ikasleen aurrezagutza edo "hasierako kontzeptuak" oinarritzat hartuz, informazio berri bat, ikasleak antolatu edota aldatu egiten dutenean. Ikaslea gai denean, ikasitako informazioa beste egoera batean erabiltzen.

Ikaskuntza adierazgarria emateko bi ezaugarri ezinbestekoak dira: alde batetik ikasleak ikasteko interesa izatea, hau da, motibazioa. Beste aldetik landu beharreko materiala ikasleentzat adierazgarria izatea, bere aurrezagutzekin lotura egotea. Irakaslea saiatu beharko da, ikasle bakoitza ikaskuntza adierazgarria lortzea. Ikaskuntza prozesu honetan ikaslea pertsonai nagusia da eta irakaslea ikaskuntza hori lortzeko gidaria. Gowin, (Morales, 2007:67): *"irakaskuntza burutu egiten da, ikasleak landutako materialen esanahia irakasleak lortu nahi duen esanahiarekin bat egiten duenean"*. Hau da, ikasleak irakaslea lortu nahi dituen helburuak betetzen dituenean.

Asubelen ustez, ikaskuntza adierazgarria norberak bere barnean egiten dituen eragiketak dira. Baina prozesu hau gela batean praktikan jartzeko, talde txikietan egindako aurkikuntzaren bidezko ikaskuntza adierazgarria erabiltzea planteatzen zuen. Teoria eraikitzaileetan eta ikaskuntza adierazgarriaren oinarriak jarraituz Arazoetan oinarritutako metodologia planteatzen dut nire MALaren oinarri bezala. Metodologia honekin nire ikasleei ikaskuntza adierazgarria sortzen saiaturiko nahiz.

1.3. ARAZOETAN OINARRITUTAKO IKASKUNTZA

Arazoetan Oinarritutako Ikaskuntza, hemendik aurrea AOI, ikaskuntza adierazgarria eta ikerketen bidez egindako ikaskuntza bultzatu egiten du. Arazoak oinarritzat hartuz, edukiak bereganatu eta ikasleak aplikatu ditzaten. Ikertu beharreko arazoak irakaslea planteatu egiten du, landu nahi duen gairen helburuen arabera, eta ikasleak arazo horri konponbidea eman behar dute, ikaskuntza prozesua ematen den bitartean. Metodologia tradizionalen

ez bezala, hemen arazoa aurkeztu egiten da, ondoren arazoa eta ikaskuntza premia zehaztu egiten da eta azkenik arazora itzuli eta konponbidea planteatu egiten dute.

Metodologia honetan ikasleak edukiak jaso eta aplikatu behar dituzte arazo erreal edo irreal bati konponbidea emateko. Ikaskuntza honek, ikasleak erabiltzen dituen hausnarketa eta ikerkuntzan arreta jartzen du. Barrowsen (Caleros 2007:63) ustez, *ikasteko metodo bat da non arazoaren bitartez ikasleak eduki berriak bereganatu eta aplikatzeko gai bihurtzen da*. AOIren ezaugarri nagusiak hauek dira:

- Ikaskuntzan arreta jartzen du.
- Autonomia eta ekimen pertsonala indartu egiten du.
- Ikaskuntza, prozesu bat bezala lantzen du, ikastean ematen den gatazka kognitiboari irtenbidea emanez.
- Ikasleak ikasteko erabiltzen duen metodoa errespetatzen du.
- Ikaslearen jakin-mina indartzen du.
- Ikasle-irakasle eta ikasle-ikasleren arteko ideiei trukea pizten du.
- Lankidetzak bultzatu egiten du.
- Ikaslearen egoera erreal baten bitartez ezagutzak berriak eraikitzeke gai da.

Ikasleak ikaskuntza prozesuaren pertsonai nagusiak dira, hau da, alde aktiboa. Ikaskuntza aktiboa estrategia eraginkorra eta malgua erabiltzen du ikaslearen ezagutzen kalitatea hobetzeko. Horrela, AOIren prozesua erabiltzaileak zenbait gaitasun lantzen dituzte: arazoak konpondu, erabakiak hartu, talde lana, komunikatzeko gaitasuna, metakognizioa, ikasten ikastea dute, pentsamendu kritikoa, ikaskuntza autozuzenduta, autoebaluazioa, ikaskuntza iraunkorra, informazio bilatzeko eta ulertzeko gaitasunak landu egiten dira. Ikasleetan arreta jartzen duen metodologia da, lan autonomoa eta talde lanean lortu behar dituzte arazoaren bitartez planteatutako helburuak. Talde txikietan landu egiten da.

Lan taldeak 3-4 partaidez osatuak daude, talde txiki hauen bitartez lortu egiten da guztiok lan indibiduala nahiz taldeko lanean aritzea. Ikasleak lan taldean, beraien ideiak edo proposamenak aurkeztu behar dituzte, horrela taldean, eztabaidak emango dira ideien trukea emanez, ezagutzak handituko dira. Irakaslea arazo edo eztabaida horietan orientatzaile papera izango du. Aipatu dugun bezala, irakaslea tutore papera duenez, astean behien tutoretzak antolatu beharko ditu. Hauek dira irakasle eta ikaslearen paperak:

- Irakaslea: Ez da ikaskuntzaren pertsonai nagusia baizik eta ikaskuntza prozesua emateko laguntzaile edo orientatzailea. Arazoa konpontzeko ikasleei zenbait materiala emango dizkie arazo konpontzeko eta ideiei orokor bat izateko. Ikasleak lortutako ezagutzak konturatu eta aldi berean alderdi kritikoa lantzen lagundu behar die: galderen bitartez, lortutako datuak zalantzan jarri... Hau guztia aurrera eramateko tutoretza saioak egin beharko ditu.

- Ikaslea: Ikaskuntza prozesuan pertsonaia nagusia da. Norberak bere ikaskuntza prozesuaren garapenaren ardura hartzen du. Talde lanean sortzen diren arazoei aurre egiten jakin behar du eta taldeko beste partaideen ideiak errespetatu eta egoera horretatik ikasi. Ikaskuntza prozesua autonomoa da eta laguntza eskatzen jakin

behar du. Arazoari aurre egiteko beharrezko estrategiak planifikatu eta martxan jarri behar ditu espero dituen emaitzak lortzeko.

Laburbilduz, irakaslearen laguntzarekin ikaslea ikasteko ardura hartu behar du. Zehaztu beharko dute zein ezagutzen, informazio... bitartez arazoari aurre egingo duten. Metakognizioa eta ikasten ikasteko gaitasuna landu egiten dira AOIn. Lan autonomia eta lan taldea denez, ikasle bakoitza bere interesen arabera konponbideak ematen saiatuko dira, nahiz eta ondoren lan taldean konponbide konkretu bat landu.

AOI bat aurkezterakoan, ezinbestekoa da ikasleen aurrezagutzak jakitea, azaldutako arazoa konpontzeko gai diren edo ez diren jakiteko. Hala ere, metodologia honekin, lortu nahi diren helburuak zeintzuk diren planteatu behar dira, arazoa azaldu baino lehen. Hau da, helburuen arabera arazoa planteatuko da. Ez dugu ahaztu behar, arazoa dela ikaskuntza prozesua emateko antolaketa eta estimulu nagusia. Arazoa barne erronka sortu behar du: Ikasleen ezagutza mailari arazoa egokituz, konpontzeko eta ulertzeko gai izatea. Arazoa irekia izan behar da, ikasleak galderak izateko. Beraien testuinguruarekin harremanetan egon behar da, ikasleak arazoari buruz zenbait aurrezagutzak izateko. Gainera ez dugu ahaztu behar, ikasleak metodo zientifikoa erabiliz ezagutzetara iritziko direla. AOIn garapena egokia izateko hainbat fase errespetatu behar dira:

- 1- Irakurri eta ikertu arazoaren egoera: zati honetan ikasleak enuntziadoa eta egin beharreko ulertzea lortu nahi da.
- 2- Ideien ekaitza: gaiari buruzko aurrezagutzak berreskuratzeak.
- 3- Ezagutzen dutenaren zerrenda egin: aurrezagutzak definitzeko.
- 4- Ezagutzen ez dutenaren zerrenda egin: ikasleak zer ez dakiten jakiteko.
- 5-Arazoa konpontzeko egin beharrekoa: ikerketan zer aztertuko duten jakiteko.
- 6-Arazoa zein den zehaztu: arazoa ulertu ondoren ikerketa zertan oinarritu beharko duten jakiteko.
- 7- Informazioa jaso: lan indibidual eta lan taldean.
- 8- Emaitzak aurkeztu: Lan taldean ondorioztatutakoa azaldu.

AOI baten ebaluazio modu askotan egin daiteke: azterketa baten bitartez ikasitako edukiak kontrolatzeko, kasu praktiko baten bitartez ikasitako praktikan jartzeko, autoebaluazioa norberak egindako esfortzua eta ikasitako ezagutzak baloratuz, koebaluazioa taldekideak baloratzea taldeko lanean izandako jarrera... Ebaluazioa mota askotakoa izan daiteke eta modu bakarra edo bat baino gehiago erabiliz egin daiteke.

Ikaslearen oinarritutako metodologia bat da, non ikasleak arazo konkretu bat konpontzen saiatzen diren bitartean, ikaskuntza prozesua ematen ari den. Arazoetan oinarritzen den ikaskuntza denez, ikaskuntza hau adierazgarria bihurtu egiten da, ikasleak ikasitako ezagutzak antzeko egoera batean aplikatzeko gai direlako. AOI bat aurrera eramateko ezinbestekoa da ikasleak motibatuak egotea eta irakasleak landu nahi duen arazoa bere maila kognitiboari egokitua egotea.

1.4 KORRONTE GEOGRAFIKOAK

Aspektu pedagogiko hauek guztiak, martxan jartzeko ezinbestekoa da, **geografia erradikalean** eta azkeneko urteetan geografiak bizi duen erronkak aztertzea. Nahiz eta azkeneko hamarkadetan geografiaren didaktika aldatu, oraindik geografia erregionala pisu handia segitzen du izaten. Ikasten den geografia errealitatetik urrun dago, datuak edo prozesu fisikoak nahiz giza prozesuak ikasi egiten dira, baina mundu errealekin duten lotura alde batera utzita. Horrek suposatzen du, erabiltzen den metodo pedagogikoa Konduktibismoa dela, hau da, ikaskuntza memoristikoa.

60. hamarkadatik aurrera geografia zer ikertu, nola ikertu behar den planteatu zuten aditu askok. Gizarte zientzietan erabiltzen metodo nagusia positibismoa kritikatzeko hasi ziren eta geografia aktibo baten alde agertu ziren aditu asko. Geografia gizakia eta bere inguru giro aztertzen duen zientzia bada, zergatik ez ikasi harreman horrek dakartzan arazoak? lurraldeen artean dauden desorekak? edota eskala txiki batean, lurralde konkretu batean sortzen diren desorekak edo harremanak? Hasiera batean ikerketa mailan planteatzen zen gatazka hau, baina poliki-poliki unibertsitateetan, eskoletan eta institutuetan aplikatzen hasi zen geografia ikasteko metodo berri hau.

Korronte berri hau, gizartearekin konprometitua dagoen zientzia bilakatu nahi du. Hau da, geografiaren ikaskuntza gaur egungo gizartean dauden arazoak aztertzen duen zientzia. Lurraldea produktu sozial bat izango balitz bezala lantzen da, konpromiso soziala landuz. Horrela ikasleak jarrera kritiko bat izango dute arazo soziala edo ekologikoen aurrean. Espazio produktu sozial bat bezala landuz, geografiaren alde interdiziplinarra landu egiten da, errealitate soziala ulertzeko beste zientzia gehiago parte hartzen dutelako: soziologia, ekonomia, politika, historia... Ikaslea eta bere inguruarekin duen harremana erabilita, geografia ikaskuntza ematea lortu nahi da. Ikasleen pertzepzioa eta irudiak erabilita (mapak, argazkiak, planoak...) ikaskuntza-irakaskuntza prozesuentzako sustagarria denez, ikasleen motibazioa handitzen lagunduko dute.

Gizartearen arazoen testuinguru horretatik, irakasteko eta ikasteko metodo berri bat aurkeztu egiten da, non alde batera uzten da kontzeptu geografikoen transmisioa, edukiak modu adierazgarrian sortzeko metodoa bultzatzeko. Metodo honek ikasleari gaitasun gehiago garatzen laguntzen diolako eta aldi berean ikasleen hiritartasuna landu egiten delako. Alderdi pedagogikoak eta zientifikoak ikusi ondoren, esan beharra dago, alderdi hauen helburuak nahiko erlazionatuak daudela. Giza geografiaren aldetik azkeneko urteetan espazio soziala emandako arazoak eskala lokal edo munduko eskalan ikerkuntza eta eztabaida askoren gai nagusia izan da. Pedagogia aldetik, azkeneko hamarkadetan beste metodo garatu egin dira, non ikasleak eta bere ingurua ikaskuntzaren prozesu nagusiak diren. Hau ikusita esan daiteke bi alderdi hauek oso egokiak direla harremanetan jartzeko eta geografia arloan biak praktikara eramateko.

2- HELBURUA ETA HIPOTESIA

Behin baino gehiagotan entzun dugu DBH atzeratuta gelditu dela, bai alderdi pedagogiko baita alderdi zientifikoaren ere. Nahiz eta azkeneko hamarkadetan munduan, gizartean aldaketa asko eman diren, esan daiteke, institutuaren aldaketa hauetatik kanpo gelditu egin direla. Komunikabideen garapenarekin, informazio iturriak areagotu eta hurbildu egin dira biztanleriarengan, hala ere, DBHn oraindik ez dira modu egokian erabiltzen. Arazo

hau, aurreko atalean azaldu ditugun arazoekin batzen badugu (ikaskuntza memoristikoa eta geografia erregionala) argi gelditzen da zeintzuk diren arazo horren aldaera nagusiak.

Nire proiektuaren helburu nagusia, esan daiteke, erronka horiei aurre egitea dela. Horregatik eraikuntzan oinarritutako metodologia bat planteatzen dut munduko desoreka gaia garatzerakoan. Ikusi dugun bezala, erabiliko dudako metodoa AOIa da eta aztertu beharreko arazoa munduko desoreka izango da. Gaia oso zabala denez, migrazio mugimenduan arreta jarriko dugu, munduko desorekak eta migrazio mugimenduaren harreman zuzenean. Hau aztertzeko metodo zientifikoa erabili beharko dute ikasleak, horrela, informazio iturriekin kontaktu zuzena izango dute eta aldi berean kalitatezko informazioa bilatzeko gai bihurtuko ditugu. Informazio berri hori ulertu eta landu ostean, ikasleak gai izango dira migrazio mugimendu eta munduko desoreka gaiarekiko pentsamendu kritikoa izaten. Hau guztia, modu egokian garatzen bada azkenean gure ikasleak gai honekiko ikaskuntza adierazgarria sortzea lortuko dugu.

Arazoa edo gatazka horrela planteatuko da: "Geografo profesionalak zarete eta NBEk (Nazio Batuen Erakundea), azkeneko hamarkadetan emandako migrazio mugimenduen zergatiak eta fluxu nagusiak aztertzea eskatu dizute. NBEk txosten honekin lortu nahi duen helburua lurralde immigrante eta migrazio jasotzen duten lurraldeen arteko harremana zein den eta zeintzuk diren biztanleri mugimendu honen kausak ondorioztatzean datza."

Nire proiektuaren proposamenaren hipotesia, ikasleen motibazio handitzeko metodologia "berri" bat klasean praktikara eramatea planteatzen dut. AOI eta arazo sozialetan oinarritutako geografia erabilita, ikasleen motibazio klase barruan handituko dela uste dut eta prozesu hauen bitartez ikaskuntza adierazgarria sortuko da. Ikasleen inguruko arazo erreal bat aztertuz, metodo zientifikoa erabilita ikasleak gai izan beharko dira arazo honi irtenbide bat ematen.

3- METODOLOGIA

Aurreko ataletan ikusi dugun bezala, DBH 3. mailan munduko desorekak lantzen den atalean AOI baten bitartez garatzea planteatzen dut. Munduan dauden desorekak, gaur egungo munduan konpondu nahi den gatazka baldin bada, zergatik ez diegu arazo hau, horrela, gure ikasleei planteatzen? Munduko desorekak oso gai zabala denez, honek dakartzan migrazio mugimendua aztertzea da gure proiektuaren helburua. Gizarte zientziak eta bereziki Geografia, ikaskuntza adierazgarria lortzeko arlo ezin hobea da. Dakigunez, Geografia, munduan gertatzen diren fenomeno sozialak eta naturalak eta beraiekiko harreman eta arazoak aztertzen diren zientzia bada; nola ez aplikatu arazoetan oinarritutako ikaskuntza geografian, gizakiaren eta bere inguru sozialaren artean ematen diren harremanak eta arazoak aztertzeko?

Metodologia honekin lantzen diren hainbat gaitasuna, DBHko curriculum-aren gaitasunekin bat egiten dute. AOI ongi planteatzen bada eta ikasleen jarrera positiboa baldin bada curriculum-ean agertzen diren oinarritzko gaitasun gehienak landu daitezke: Ikaslearen ikasteko erritmo pertsonala errespetatu, lan korporatiboa landu, ikasleak dira landu beharreko materialak aurkitu, ulertu, manipulatu eta ideiak nagusiak atera behar dituztenak... Hauek dira landutako oinarritzko gaitasunak:

- Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna: Gaitasun hau modu askotan landu egiten da. Egin beharreko lana, talde lanean egin behar denez, ikasleak bere ideiak aurkezterakoan eta honen ondorioz emango diren eztabaiden bitartez, landu daiteke. Beste aldetik testu asko irakurri beharko dituzte, batzuk dibulгатiboak eta beste batzuk zientifikoak direnak, honek termino zientifikoak bereganatzen ere lagunduko dio ikasleari.

- Matematikako gaitasuna: Migrazio mugimendua aztertzeke datu estatistikoak landu beharko dituzte. Eragiketa estatistikoak egiten gai izan behar dira eta aldi berean datu horiek duten esanahia ulertu.

- Informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala: Komentatu dugun bezala, arazo honi irtenbide bat bilatzeko internet bitartez informazioa lortzen saiatuko gara. Horrela gure ikasleei erakutsiko diegu kalitatezko informazio interneten bitartez bilatzen. Gainera irakaslea jasoko duen lana ordenagailuz idatzita egon beharko da, horrek ordenagailuko programekin lan egitea suposatuko du, batez ere, Word eta Excel.

-Gaitasun soziala eta herritartasuna: Talde lanaren bitartez, ikasleak beste taldeko kideak dituzten ideiak errespetatu behar dituzte eta aldi berean bere ideiak azaltzeko gai izan behar dira. Normalizat jo dezakegu taldeetan eztabaidak sortzea, horrek ikasleei lagunduko die jarrera demokratikoa hartzen eta guztion artean zalantza horri irtenbide bat ematen. Beste aldetik, gure ikasleen inguruan ematen den arazo erreal batekin lan egiterakoan, egoera hori ulertu egiten dute eta kontziente egiten dira mundu errealean dauden arazotaz. Kasu konkretu honetan, arrazakeriari aurre egiten laguntzen digu.

- Ikasten ikasteko gaitasuna: Ikasleak dira arazo honen irtenbidera ailegatzeko zein pausu konkretu eman behar duten planteatzen dutenak, beraz, azaldutako pausu horiek egokiak izan diren edo ez, ulertzen laguntzen die. Gainera, ikasleak konturatu egiten dira bere akatsa non dagoen eta konpontzen saiatuko dira. Esan dezakegu, gaitasun honek AOIren bitartez oinarritzko gaitasun hau modu egokian landu egiten dela eta gainera honekin batera ere metakognizioa landu egiten da. Hau da, arazoari irtenbidea emateko zein puntu konkretu garatu behar dituzten pentsatu behar dute, baina aldi berean gai izan behar dira egindako akatsak zuzentzeko.

- Autonomia eta ekimen pertsonala: Nahiz eta klasean taldeko lana aurrera eramaten den, ezinbestekoa da etxean egindako bakarkako lana. Informazioa jaso eta etxean landu ondoren, taldearen aurrean berak ondorioztatutakoa aurkeztu behar du. Horren ondorioz esan dezakegu, talde lana, taldekide bakoitzaren lan indibidualaren araberrakoa izango dela.

Ikusi daitekeen bezala oso metodologia osatua da eta modu egokian garatu egiten bada, ikasleak lantzen dituzten oinarritzko gaitasuna oso garrantzitsuak dira. Gainera ez dugu ahaztu behar oinarritzko gaitasun hauek garatzen diren bitartean, ikaskuntza adierazgarria sortzen ari dela.

3.1 TESTUINGURUA

Nire MALaren proposamena D ereduiko ikastetxe publiko batean aurrera eramateko prestatua dago. Prakticum I eta Prakticum II konprobatu dudan bezala normalean D ereduiko ikastetxeetan ikasle gehienak Nafarroan edo hurbileko lurraldeetan jaiotako ikasleak dira. Berez migrazio mugimendua, bere inguru hurbilarekin, familiarekin, ez du erlazio handirik, baina harremana, ikasle eta migrazio mugimenduaren artean, auzo edo auzokideekin eman daiteke.

Metodologia hau, DBH 3. mailan aurrera eramateko prestatua dago. Klase hipotetiko honetan 21 ikasle daude. Curriculum-a errespetatuz gela arrunta bada ere, ezaugarri desberdinetako ikasleak aurkitu daitezke. Alde batetik, gaitasun handiko 2 ikasle ditugu gelan, beste hamahiru ikasle, ikasle arruntak izango dira (ikaskuntza prozesua arazorik gabe garatzen ari dira) eta beste aldetik, 5 ikasle zailtasunekin izango ditugu. ikasle hauetatik 3 ikasteko zailtasunak izango dituzte eta beste biek gela barruan jarrera desegokia izango dutenak dira.

3.2.EDUKIAK

AOI honen edukiak ez dira hala nola hartu baizik eta Nafarroako Aldizkari Ofizialean, 25/2007 Foru Dekretua, martxoaren 19koa, Nafarroako Foru Komunitateko Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzarako curriculum-ean azaltzen den DBH 3.mailako gizarte zientzietako edukien arabera da. Honen barruan aurkitzen dugun 4. multzoan, aldaketak eta desorekak egungo munduan oinarrituko gara. Honen barruan Hainbat gai desberdin aurkitzen ditugu:

- Elkarrekiko mendekotasuna eta globalizazioa.
- Giza garapen desberdina. Garapenaren banaketa desberdinaren aurreko jarrera kritikoa eta pertsonen eta munduko herrien arteko desberdintasunen arbuioa. Lankidetzak politikoak.
- Gaur egungo munduko biztanleriaren lekualdaketa garaioak eta ondorioak.

Landuko dugun gaia Curriculum-ko markoan zehaztu ondoren, esan beharra dago, zenbait azpi-gaien aspektu desberdin hartuko ditugula gure proiektuaren edukiak zehazteko. Honekin lortu nahi duguna, munduko desoreken ikuspuntu orokor bat gure ikasleak izatea. Migrazio mugimendua, ekonomiarekin lotua dago eta ekonomia, munduko egoeraren arabera denez, munduan ematen diren desoreken kausa guztien harreman zuzena ikustea da. Hau da, migrazio mugimendua oinarritzat hartuta munduan ematen diren desorekak aztertzea helburu dugu.

3.3 HELBURUAK

AOI baten bitartez garatutako unitate didaktikoa eta metodologia tradizional baten bitartez garatutako gaiak, lortu nahi dituzten helburuak nahiko antzekoak dira. Bi hauen arteko berezitasuna helburu hauek lortzeko garatzen diren aktibitateetan aurkitzen ditugu. Ikasleek aurrezagutzetik hasita, metodo zientifikoa erabilita ikasleak helburu hauek lortzea espero dugu. Gai honekin, munduaren desoreka aztertu migrazio mugimenduen bitartez, lortu nahi diren helburu nagusiak hauek dira:

- Ikasleak informazio iturrietatik kalitatezko informazioa lortzea. Lortu behar dituen helburuen arabera datuak eta informazioa manipulatzeko gai izatea. Datu estatistikoak aztertu, ulertu eta ondorioak ateratzea gai izatea.
- Ikasleak metodo zientifikoaren pausuak ezagutu eta praktikara eramatea.
- Gaur egungo munduan ematen diren desorekak identifikatu eta egoera horri buruzko iritzia kritikoa sortzea.

- Ikaslea estatu desberdinen arteko biztanleri harremanak ezagutu eta hauen kausak eta ondorioak modu orokorrean azaltzea.
- Migrazio mugimendua munduko desoreken ondorioa dela ondorioztatzea.
- Migrazio mugimenduak dakartzan arazoei irtenbide bat planteatzeko gai izatea.

3.4 ARAZOETAN OINARRITUTAKO IKASKUNTZAREN GARAPENA

Aurreko puntuetan esan dugun bezala, AOIren metodologia ez ditu metodologia tradizionalak jarraitzen dituzten puntuak garatzen. Hasieran, aztertu beharreko arazoa azaldu egiten da eta ondoren, arazo horri ikasleak konponbide bat ematen saiatzen dira. AOIren bitartez, munduko desoreken gaia landuko dugu migrazio mugimenduen azterketa eginez.

Metodologia hau talde lanean oinarritzen da. Aurretik aipatu ditugun ikasleen ezaugarrien arabera, egin beharko dira taldeak. Kasu honetan, ikasleen ezagutza berriak jasotzeko erritmoa errespetatu nahi denez eta aldi berean aniztasuna landu nahi denez, ikasleen gaitasunen arabera egingo dira taldeak:

- Gaitasun handiko bi ikasle hauek, ikastea gustuko duen ikasle batekin osatuko dute taldea. Horrekin, ikasleen premia betetzen saiatuko gara. Talde honek egin beharreko ikerkuntza sakonagoa izango da.

- Ikasteko zailtasunak dituzten ikasleak hiru direnez, talde bat osatuko dute. Modu honetan, bere ikasteko erritmo errespetatuko da eta lana, bere premien arabera mailakatu daiteke.

- Jarrera desagokia duten bi ikasleak banatu egingo dira. Bi talde hauek osatzerakoan kontuan izan beharko dugu motibazioa, hauek ongi motibatuak ez badaude eta taldekideak ez badiete lanaren erritmoa eramaten laguntzen, ez dute proiektua aurrera eramango. Horregatik ikasle arduratsu bat eta ikasle arrunt bat taldea osakatuko dute. Arduratsua, motibazioa eta lana aurrera eramaten lagunduko diolako eta ikaslea arrunta, hiruen artean lana banatzeko lagunduko duelako. Bi ikasle arduratsu talde berean jarriko bagenu, jarrera desagokia duen ikaslea ez luke proiektuan parte hartuko.

- Gelditzen diren ikasleak, beste hiru talde osatuko dituzte.

Talde hauek ikertu beharreko arazoa: migrazio mugimenduen zergatia izango da, "Zergatik ematen dira migrazio mugimendua?". Oso gai zabala denez, bi lurralde konkretuen artean ematen den migrazio mugimenduak ikertu beharko dituzte eta aterako ondorioak, mundu zabalean ematen diren mugimenduak ulertzeko erabili beharko dute.

Talde bakoitzak ikertu beharreko lurraldeen harremana, irakasleak finkatuko ditu: Espainia-Kolonia (ikasteko zailtasunak dituen taldea), Erresuma Batua-India (ikasle arrunten taldea), AEB-Mexiko (jarrera desagokia duen taldea), Alemania-Turkia (ikasle arrunten taldea), Frantzia-Maroko (jarrera desagokia duen taldea), Portugal-Angola (ikasle arrunten taldea) eta Alemania-Espainia (gaitasun handiko taldea). Bi estatu hauen migrazio harremana aztertzea ez da nolanahiko erabakia izan. Internet-en migrato fluxu hauen informazio ugari aurkitu daitezkelako: informazio estatistikoak, datu historikoak, artikulak kritikoak, artikulak zientifikoak... Horrek, ikasleei lagunduko die proiektu aurrera eramaten eta informazioa modu errazagoan aurkitzen.

Hamabi saiotan garatuko den proiektua da. Gela arruntean eta informatika gelan saioak aurrera eramango dira. Astearen behin, klaseko azken egunean, informatika gelan garatuko dira klaseak interneten bidez informazioa lortzeko. Asteko beste bi egunetan klase arruntean egongo gara talde lana garatuz. Gure AOI lau fase nagusitan antolatu egiten da.

1. fasea, arazoaren aurkezpena: Lehenengo eta bigarren saioan garatu egingo da. Bi saio hauen helburua ikasleen aurrezagutzak jakitea, arazoa planteatzea eta ikasleak egin beharreko lan taldearen egitura zehaztea da.

2. fasea, arazoaren garapena: Hirugarren saiotik hamaikagarren saio bitartean garatuko da. Arazoa planteatu eta ulertu ondoren, informazioa bilatu eta bakarka nahiz taldeka landu beharko dute. Fase honen barruan 5., 8., 10. eta 11. saioetan irakaslea tutoretza lanak egin beharko ditu. Azkeneko bi saioak, lanaren azken ukituak emateko erabiliko dira.

3.fasea, arazoaren konponbidea: Hamabigarren saioan lanaren aurkezpena egin beharko dute. Alde batetik talde lanaren garapenaren azalpena eta beste aldetik egindako informaren azalpena.

Fase bakoitzaren orokortasunak ikusi ondoren, atal bakoitzean aurrera eramango diren ariketak aztertuko ditugu. Hamabi saiotan garatuko den prozesua denez, 1. eranskinean saio hauen sekuentzia eta ezaugarri orokorrak kontsultatu daitezke.

3.4.1 Arazoaren aurkezpena (AOIren 1. fasea)

Arazoaren aurkezpenaren atala lehenengo bi saioetan garatuko da. Lehenengo saioa ariketak, bigarren saioan egingo diren ariketekin harreman zuzena izango dute. Marko teorikoan komentatu dugun bezala, AOIren eta ikaskuntza adierazgarriaren oinarri nagusia aurrezagutzak dira. Horren ondorioz arazoa azaldu baino lehen, ikasleen aurrezagutzak zeintzuk diren jakin beharko dugu. Curriculum-ean agertzen den bezala DBH 2. mailan gaur egungo biztanleriaren eta gizartearen nondik norakoak lantzen dituzte. Beraz, badakigu ezagutza maila nahikoa izango dutela guk planteatzen dugun proiektua aurrera eramateko. Atal honetan egin beharreko ariketak kontsultatu nahi badira, 2.eranskinean agertzen dira.

1.saioa: Saio honetan gaia aurkeztuko da. Nahiz eta gai orokorra munduko desoreka izan, gu, migrazio mugimenduak erabiliko ditugu desorekak ikertzeko. Horren ondorioz, saio honetan migrazio mugimendua zer den, zergatik ematen... gai hauei buruz hitz egingo dugu klasean, modu orokorrean. Saioaren atal hau dinamikoagoa izateko hainbat irudi banatuko zaizkie, aurrezagutzak, ideiak, iritziak... suertatzeko. Ondoren, ikasleak taldeka bilduko dira, gai honi buruzko iritziak elkarren artean komunean jartzeko, ideiak trukaketa emateko. Azkenik ideien ekaitza egingo da, talde desberdinetan komentatuko ideiak komunean jartzeko.

2.saioa: Lehenengo saioan, ikasleak gaiaren testuinguruan sartu genituenaz, 2.saio honetan ikertu beharreko arazoa aurkeztuko diegu. Taldeka bilduko dira eta egin beharreko lana azalduko diegu: "Geografo profesionalak zarete eta NBEk azkeneko hamarkadetan emandako migrazio mugimenduen zergatiak eta fluxu nagusiak aztertzea eskatu dizute. NBEk txosten honekin lortu nahi duena, batez ere, zein harreman dagoen

lurralde immigrante eta migrazio jasotzen duten lurraldeekin eta zeintzuk diren biztanleri mugimendu honen kausa nagusiak ondorioztatzea datza." Hau da, ikertu beharreko arazoa migrazio mugimenduen zergatia izango da. Ondoren talde bakoitzari ikertu beharreko bi lurraldeen arteko harremana zein izango den azalduko diegu.

Arazoaren ikerkuntzan zenbait puntu, informazio iturriak, koebaluazio, autoebaluazio eta irakaslearen ebaluazio irizpideak emango dizkiegu. Horrela ikasleak alde batetik informazio iturri nagusi batzuk oinarritzat izango dituzte eta beste aldetik, ikerketa aurrera doan heinean gai izango dira bere esfortzua eta beraien taldekideen esfortzua egokia den edo ez jakiten. 3. eranskinean kontsultatu daiteke. Arazoa azaldu ondoren eta aurreko saioan, ideien ekaitza, jasotako ideien bitartez, guztion artean lanak izan beharko dituen puntu nagusiak aztertuko ditugu. Lanaren egitura, ikasle eta irakasleak egindako kontzeptu maparen bitartez zehaztuko da.

3.4.2 Arazoaren garapena (AOIren 2. fasea)

Behin arazoa azaldu eta talde bakoitzari ikertu beharreko migrazio mugimendua zehaztu ondoren, arazoaren garapenaren fasean sartzen gara. Fase honen helburu nagusia, lortutako informazioarekin bi lurralde horien egoera aztertzea eta ematen den arazolari konponbide bat planteatzea da. 3. eranskinean ikusi dugun bezala, ikerkuntza garatzeko irakaslea jarraitu beharreko pausuak azaldu egiten du, ikasleak orientatu daitezen. Fase honetan hiru motatako saioak planteatzen dira: informazio biltzea, taldeka informazio aztertzea, lana idazten hastea eta azkenik irakaslearekin tutoretza, lanean izandako zalantzak, bilatutako informazio, lana hartutako norabidea... egokia den jakiteko. Saio bakoitzean erabiliko den materiala eta egingo diren ariketak ikusteko 4. eranskina kontsultatu daiteke.

3.saioa: Informatika gelan emango da klasea. Ikasle bakoitzak ordenagailu bat izango dute eta saio honen helburu nagusia informazioa biltzea izango da. Taldeen partaideak, informazioa lortzeko nola antolatu behar diren beraiek erabakiko dute, baina bilatu beharreko informazio irakaslea zehaztuko du. Kasu honetan: munduaren egoera eta lurralde immigranteen egoerari buruzko informazioa lortu beharko dute. Informazio mota askotako izan daiteke: testuak, irudiak, datuak, grafikoak, mapak... Klasean bakarrik informazio bilatuko dute, ondoren egin beharreko etxeko-lana informazio hori lantzea izango da. Horrela, autonomia eta ekimen pertsonala landuko dugu.

4.saioa: Munduaren egoera eta lurralde immigranteen egoerari buruzko informazio jaso eta bakarka landu ondoren, taldeko lana hasiko da. Taldeen partaide guztiak bilatutako informazioa eta lortutako datuak beste taldeko partaideei azalduko diete. Horrela ikasleen artean ideiak eta informazio trukea egingo da, ikaslearen ideiak aberastuz. Hau egin ondoren garatu beharreko informea idazten hasiko dira.

Etxeko lan moduan, 2. saioan lortutako informazio lantzen segituko dute, baina orain taldean hartutako erabakien arabera lan egin beharko dute. Saio hau gela arruntean emango da.

5.saioa: Gela arruntean emango den tutoretza saioa izango da. Talde guztiak 5-10 minutu izango dituzte irakasleak beraien zalantzak, ardurak, kezak... argitzeko eta lana gidatzeko. Taldeak aurreko saioetan egindako eta hurrengo saioetan egingo duten lana irakasleari azalduko diete. Tutoretza saio hauek oso aberasgarriak dira ikaslearentzat,

lana zehazteko, zalantzak argitzeko eta behar baldin bada lana birbideratzeko balio duelako. Irakasleak ere, ikasleen ikaskuntza prozesuan garapena nolakoa den konturatzeko balio du. Gainera taldeen eta taldekideen jarrera nolakoa den ikusteko ere balio du.

6.saioa: Ikerketaren bigarren atalarentzako informazio lortzeko erabiliko da saioa. Informatika gelan ikasle bakoitza ordenagailu batekin aurrera eramango da. Kasu honetan, bilatu beharreko informazioa immigrazioa jasotzen duten lurraldeei buruz izango da. Hala ere, taldeak horrela erabakitzen badu, lehenengo ataleko informazioa osatzeko ere erabili daiteke. Ondoren bildutako informazioa etxean moduan indibidualean landu beharko dute.

7.saioa: Saio hau klase arruntean emango da. Honen helburu nagusia, aurreko saioan bildutako informazioa komunean jartzea da. Ondoren denbora baldin badute lana idazten jarraituko dute.

8.saioa: Tutoretza saioa da. Taldeka, irakaslearengana joango dira egindako lana zein den erakusteko eta zalantzak baldin badituzte hauek argitzeko. Aurreko tutoretza saioan egindako zuzenketak moldatu diren ikusteko baliogarria da.

9.saioa: Informatika gelan garatuko den klasea izango da. Ikasleak azkeneko eguna izango dute informazio lortzeko. Egokiena litzatekeena, migrazio mugimenduak eta munduko desoreken arteko harremana aztertzeko erabiltzea, baina beste egunetan bilatutako informazioa zabaltzeko erabili daiteke. Taldeak erabakitzen duten arabera egingo da.

10. eta 11. saioa: Ikerketaren azken amaituak emateko erabiliko dira. Lanaren lehenengo eta bigarren puntuak eginak izan beharko dituztenez, planteatutako arazoari irtenbidea emateko klaseak izan beharko dira. Hau da, lurralde immigrante eta immigrazio hori jasotzen duten ezaugarri nagusiak aztertu ondoren, migrazio mugimendu horren zergatiak eta zergati horiek munduko testuinguruan kokatu beharko dute. Hori egin ondoren, arazo honi aurre egiteko zenbait irtenbide "erreal" planteatu beharko zuten.

3.4.3 Arazoaren konponbidea () AOIren 3.fasea)

Arazoetan oinarritutako ikaskuntzaren azkeneko fasea da, arazoari konponbidea ematen zaion fasea. Gure ikasleak gai izan beharko ziren migrazio mugimenduen zergatiak aipatzen, hauek dakarren ondorioak eta zenbait irtenbide planteatzen, mugimendu honen erritmoa lasaitu dadin.

12.saioa: Talde lanean egindako informea eman ondoren, talde bakoitza bere informearen aurkezpena egin beharko du. Aurkezpenean bi gauza azalduko dituzte: talde lanaren funtzionamendu eta ikerketaren nondik norakoak. Aurkezpenak 10 minutukoak izan beharko dira eta ondoren irakasleak taldeko partaideei galderak egingo ditu, ezagutzak eman diren edo ez jakiteko eta hauek adierazgarriak diren ikusteko.

Zazpi talde direnez, seguruenik, 13. saioa beharko da talde guztiak beren informea aurkezteko. (Ariketa 5. eranskinean kontsultatu daiteke)

AOIa praktikara eramateko metodologia erraza da. Irakaslearen lana gehien bat AOI planteatzerakoan ematen da: materialen bilaketan, materialen kalitatea, materialen edukiak ikasleen maila kognitiboari mailakatuz. Baina hau guztia egin ondoren, ikaskuntza prozesuaren pisua kendu egiten du eta egin beharreko lana, tutoretza lana da. Gainera, ikasleen motibazioa lantzeaz aparte, beraiekiko konfiantza ematen diegu eta horrek segurtasuna ematen die lanean inizatiba hartzeko eta beraien ideiak beldurrik gabe azaltzeko.

3.5 EBALUAZIOA

AOI metodologian ebaluazio modu askotan egin daiteke: azterketa baten bitartez, gaian egindako lanaren aurkezpena eginez, lana jasoz, ikasleen autoebaluazio, koebaluazioa... lortu nahi ditudan helburuen arabera, nik planteatzen dudana AOI-an Ebaluatze metodo egokiena: autoebaluazioa, koebaluazioa, lan idatzia eta honen aurkezpenarekin egingo da. Horrela, ikasleei ez diegu bakarrik ikaskuntza prozesuaren pisua bakarrik emango baizik eta beraiek ere gai izan beharko dira, norberak bere buruari ebaluatzen eta bere taldekideei ere nota bat jartzen.

4.5.1 Irakaslearen ebaluazioa

Aurkeztutako lan idatzia, lan horren aurkezpena eta ikasleen jarrera klasea barruan kontuan izango du. AOIa planteatzen den mementotik, ikasleak garbi izan beharko dute irakaslearen ebaluatze irizpide nagusiak, horrela ikasleak ere gai izango dira bere lanaren kalitatea neurtzen. Ikasleen jarrera ebaluazioan oso garrantzitsua izango da, AOIren garapen egokia, ikasleen motibazioan eta jarreraren oinarrituak daudelako. Beste aldetik ere edukien ikaskuntza maila ere kontuan izango da. Edukien ikaskuntza maila, ikasleen gaitasunen arabera izango da, horren ondorioz lan taldeak egiterakoan ikasleen gaitasunen arabera egin dira. Irakaslearen ebaluazio irizpideak hauek izango dira:

- Lanarekiko jarrera positiboa: informazioa bilatu, etxean landu eta taldekideei azaldu egiten die. Ikasteko jarrera positiboa dauka zalantzak bere kabuz konpontzen saiatzen da. Talde lanean bere ideiak azaldu eta besteen ideiak errespetatu egiten ditu. Pentsamendu kritikoa landu egin du.

- Edukiak: Aurrezagutzak handitu ditu kontzeptu berriak bereganatuz. Migrazio mugimenduaren kausak eta ondorioa ezagutzen ditu. Migrazio mugimenduen eta munduko desorekaren artean dagoen harremana ulertu eta azaltzeko gai da. Biztanleriaren egitura-dinamika eta ekonomiaren egoera aztertuz lurralde konkretu batean gizartearen egoera azaltzeko gai da.

- Informazio iturriak: Interneten bidez kalitatezko informazioa bilatzen gai da. Lortutako informazioa ulertu, laburtzeko eta manipulatzeko gai da.

Irizpide hauek noraino bete dituzten ikusteko kontuan izango dugu: idatzizko lana, lanaren aurkezpena, aurkezpenean irakasleari emandako erantzunak eta tutoretza saioak. Orokorrena klaseetan izandako jarrera. Guzti hau, AOIren baliogarritasuna neurtzeko egiten dugu.

4.5.2 Autoebaluazioa

AOIren bitartez, lortu nahi dugun gaitasuna ikasten ikastea da eta honekin batera metakognizioa lantzea da. Hau da, lortu nahi duguna, ikasleak kontziente izatea ikasteen erabiltzen dituen prozeduak zeintzuk diren eta aldi berean gai izatea prozedura horiek egokiak diren edo ez jakiten. Beste aldetik autoebaluazioarekin autokritika ere landu nahi dugu. Berak, lana aurrera ateratzeko egindako esfortzua egokia izan den edo ez jakitea. Autoebaluazioa irakaslea emandako taula (6. eranskina kontsultatu) baten bitartez egingo da.

4.5.3 Koebaluazioa

Talde lana denez, garrantzitsua da, taldekideak bere kideei ere ebaluatzea. Horrela irakaslea talde horren barruan ematen diren gatazkak ikusi edota talde horren dinamika nolakoa izan den ikusi dezake. Gainera, beste ikasleak egin duten esfortzua baloratzean jakiten dute. Beraien lana, beste taldekideen lanarekin konparatuz ikaslea bakoitzak egindako lana zuzenbidez baloratu egiten dute. Ikaslea bakoitzak bere taldekide guztiak ebaluatu beharko dituzte. (7. eranskinean ikusi daiteke).

5. ONDORIOAK

Aurreko puntuetan azaldu dudana bezala, DBHn arazoak ematen ari dira erabiltzen den metodologia eta ikasleen premiak bat ez datozelako. AOIren bitartez, ikasleak eta irakasgairen arteko harremana aldatu egiten da. Ikasleak ikaskuntza prozesuan jarrera aktiboa dute eta edukiak ikasi egiten dituzte planteatutako arazoari irtenbidea bilatzen duten bitartean. Gure kasuan, munduan dauden desorekak ikasiko dituzte migrazio mugimenduak aztertuta.

Metodologi berri honekin lortu nahi dena, beste helburu askoren artean, ikasleen motibazioa handitzea da. Normalean AOIak praktikan jartzerakoan ondorio positiboak ematen dira: klaseak dinamikoak bihurtzen dira, irakasle eta ikasleen arteko harremana hobetu egiten da, ikasleak ikasitako edukiak praktikan jartzen dituzten bitartean ezagutza berriak bereganatzen dituzte... Baina, hala ere, AOI bat aplikatzerakoan lortzen dituguna emaitzak aldakorak izan daitezke. Baldin eta, ikasleek horrelako metodoak aurrera eramaten dituzten lehenengo aldia den edo ohituak dauden horrelako prozesuekin lan egitea.

Ikasleen lehenengo aldia bada, AOI ikaskuntza mota hau praktikara eramaten dutela, onartu behar da irakasleak espero dituen emaitzak, behar bada, ez direla lortuko. Ikasleak, ohituak daudelako irakaslea teoria azaltzea eta horren arabera lan praktikoa egiten. Horren ondorioz ikasleei gai konkretu bati buruz lan libre bat eskatzen zaionean desorientatu egiten dira eta gerta daiteke ikasleen motibazio gutxitzea. Horregatik, irakaslea arretaz jokatu beharko du, horrelako arazoak ematerakoan ikasleei laguntza eskaini behar die, ikasleak berriz gaian murgildu daitezen eta motibazio handitzeko. Berriz, ikasleak horrelako metodologiekin normalean lan egiten badute, ikasleak gai izango dira irakasleak espero duen helburuak lortzen, ikaskuntza adierazgarria lortu eta aldi berean pentsamendu kritikoa landu, hiritar arduratsu baten koizientzia eraikiz.

Ikusten dugun bezala AOI garatzerakoan irakasle eta ikasleen papera oso garrantzitsuak dira. Bata, ikaskuntza prozesuaren aldagai nagusia bilakatzen delako eta bestea, ikaskuntza prozesu horrek arazoak ematerakoan gai izan behar delako irtenbide on bat planteatzen.

Bukatzeko, esan beharra dago, AOI metodologiak gizarte zientzietan eta kasu honetan geografian, oso baliagarriak direla. Alde batetik irakasgai honen alde praktikoa lantzen denez, geografiaren praktikotasuna gaur egungo munduan ikasleei erakusten diogulako; geografo txikiak hezituz. Beste aldetik, ikasle sozialki arduratsuak ere hezten ditugu. Normalean ikasleak gaur egungo gizartean dauden arazoak ez dituzte ezagutzen eta metodologia honen bitartez, ikasleak egoera hauen parte egin eta horrekiko iritzi bat izaten laguntzen diegu.

6. INFORMAZIO ITURRIAK

BIBLIOGRAFIA ETA ALDIZKARIAK

- CALERO PÉRES, M. (2007): *Constructivismo pedagógico. Teorías y aplicaciones básicas*. Alfaomega grupo editor. México.
- BOGGINO, N. (2007): *Didáctica constructivista para la enseñanza por áreas. cómo abordar problemas actuales y enseñar de forma contextualizada*. Homosapiens ediciones. Rosario(2007).
- MORALES, P. Y LANDA, V. (2004). *Aprendizaje basado en problemas*. Theoria, vol.13. Págs. 145-157.
- Universidad politécnica de Madrid (2008): *Aprendizaje Basado en Problemas. Guías rápidas sobre nuevas metodologías*. Servicio de innovación educativa.
- HERRERO FABREGAT, C. (1995): *Geografía y educación. Sugerencias didácticas*. Huerga y Fierro, Madual.
- 25/2007 FORU DEKRETUA, martxoaren 19koa, Nafarroako Foru Komunitateko Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako irakaskuntzarako curriculum.
- Guinguer, d. (2004): *Estrategias metodologicas para enseñar y aprender ciencias sociales: interacción cooperación y participación*. Íber 40, pp 7-22.

WEBGRAFIA

- www.prb.org
- www.census.gov/population/international/data
- www.worldmapper.org
- [www.worldbank.website/poverty reduction&equity](http://www.worldbank.website/poverty%20reduction&equity) (- <http://datos.bancomundial.org>)
- www.indexnet.santillana.es/secundaria/n3/geografiaEhistoria/q7
- www.dpto.educacion.navarra.es/publicaciones/pdf/currieso
- <http://esa.un.org/migration/index.asp?panel=1>
- <http://www.iom.int/jahia/Jahia/policy-research/migration-policy/gcim/lang/es>
- <http://esa.un.org/MigFlows/MigrationFlows.aspx>

1. ERANSKINA

MAILA	IRAUPENA	ARLOA
DBH 3	12 SAIO	GIZARTE ZIENTZIAK

TITULOA
MUNDUAREN DESOREKA: MIGRAZIO MUGIMENDUAK

EDUKIAK
- Gaur egungo munduaren desorekak modu orokorrean ezagutu.
- Lurralde immigranteen egoera (biztanleria-ekonomia) aztertu.
-Immigranteak jasotzen duten lurraldeen egoera (biztanleria-ekonomia) aztertu.
- Bi lurralde hauen arteko harremanak ulertu.
-Munduko desoreka eta migrazio mugimenduen harremana ulertu.
ARIKETAK

SAIOA	EZAUGARRIAK	MATERIALA	TRESNA	IKASLE MULTZOA
1. saioa	Arazoa aurkeztuko da eta ideien ekaitza egingo da, aurrezagutzak ikusteko.	Argazkien bitartez ikasleen arreta eta aurrezagutzak lortu eta esnatu.	Arbel elektronikoa	Klase osoa
2. saioa	Taldean banaketa egin eta lanaren puntu nagusia zehaztu kontzeptu mapa bitartez.		Arbel elektronikoa	Klase osoa eta taldeka
3.saioa	Taldeka informatika gelan informazioa bilatuko dute.	Irakaslea helbide elektroniko batzuk emango dizkie, informazioa lortzeen laguntzeko	Ordenagailua	Taldeka
4.saioa	Informazio bakarka eta taldeka lan egingo dute	Aurreko klasean lortutako materialarekin lan egingo dute.		Bakarka eta taldeka
5.saioa	Informazio taldeka lanko dute. Lanaren tutoretza izango dute, nola dagoen ikusteko.	Informazio lantzen eta lan idazten hasiko dira.		Taldeka
6.saioa	Informazioa bilatuko dute.	Irakaslea helbide elektroniko batzuk emango dizkie, informazioa lortzeen laguntzeko	Ordenagailua	Taldeka
7.saioa	Informazio taldeka lan egingo dute	aurreko klasean lortutako materialarekin lan egingo dute.		Bakarka eta taldeka
8.saioa	Informazio taldeka lantzen segituko dute. tutoretza izango dute.	Informazio lantzen eta lan idazten hasiko dira.		Taldeka
9.saioa	Taldeka informatika gelan informazioa bilatuko dute.	Aurreko saioetan falta zaien informazio lortzeko erabiliko da.	Ordenagailua	Taldeka
10-11.saioak	Lana bukatzeko erabiliko da. Tutoraren laguntza izango da.	Irakaslea helbide elektroniko batzuk emango dizkie, informazioa lortzeen laguntzeko		Taldeka
12.saioa	Lanaren aurkezpena egin beharko dute.	Saio hauetan egindako lanaren aurkezpena Power Point bitartez.	Arbel elektronikoa	Taldeka

3. ERANSKINA

GIZARTE ZIENTZIAK
DBH 3. MAILA

MUNDUKO DESOREKAK: MIGRAZIO MUGIMEDUAK

ARAZOAREN PUNTU NAGUSIAK

Geografo talde aditua osatzen duzue, eta Nazio Batuen Erakundea azkeneko hamarkadetan emandako migrazio mugimenduen zergatiak eta fluxu nagusiak aztertzea eskatu dizuete. NBEk txosten honekin lortu nahi duena lurralde immigrante eta migrazioa jasotzen duten lurraldeen artean dagoen harremana eta zeintzuk diren biztanleri mugimendu honen kausa nagusiak.

Gaiari orokortasuna emateko ezinbestekoa duzu bi lurralde konkretuan harremana aztertzea, modu honetan ondorioztatuko duzulako zerk eragiten dien biztanleriaren multzo konkretu bati bere jaioterria ustea eta zergatik herrialde konkretu horietara joaten diren.

KLASEEN EGITURA

- 1. eta 2. soiatean lana aurkeztu, taldeak osatua etatalde lanaren gaia erabakiko da.
- 3.saioa: Informatika gelan informazioa bilatu.
- 4.saioa: Taldeka bildu, eta egindakoa taldekoei azaldu. Lana idazten hasi.
- 5.saioa: Tutoreari egindakoa erakutsi. Taldeko lana egiten jarraitu.
- 6.saioa: Lanaren bigarren ataleko informazio aurkitzeko garaia.
- 7.saioa: Taldeka bildu eta aurreko saioan aurkitutako informazio taldekideei azaldu.
- 8.saioa: Tutoretza saioa, irakassleari egindakoa erakutsi.
- 9.saioa: Falat den azken informazioa bilatzeko mementoa.
- 10.saioa: Taldeko lanaren azken pausoak eman. Tutoreari zalantzak azaldu.
- 11.saioa: Lanaren azken ukituak eta tutoreari azkeneko galderak.
- 12. saioa: Lanaren aurkezpena.

INFORMAZIO ITURRIAK

Ikerketa aurrera eramateko informazio iturriak beharko dituzu datuak, mapak, informazioa... jasotzeko. Hemen dituzu informazioa aurkitzen lagunduko dizun helbide elektronikoak:

Munduko desorekak aztertzeko:

- www.prb.org
- www.worldmapper.org
- [www.worldbank.website/poverty reduction&equity](http://www.worldbank.website/poverty%20reduction&equity)

Lurraldeen biztanlerien ezaugarriak aztertzeko:

- www.ine.es
- <http://esa.un.org/migration/index.asp?panel=1>
- <http://www.iom.int/jahia/Jahia/policy-research/migration-policy/gcim/lang/es>
- <http://esa.un.org/MigFlows/MigrationFlows.aspx>

Lurraldeen ekonomia aztertzeko:

- <http://datos.bancomundial.org/>
- www.census.gov/population/international/data
- www.ine.es

EBALUAZIOA

Ikerketa hau aurrera eramateko taldekide guztion partaidetza beharrezko da. Egin beharreko lana taldeka eta indibiduala denez. Zuek izango zarete zeure buruei eta zuen taldekoei ebaluatuko duzuenak. Hala ere, irakaslea notaren pisu handiagoa izango da.

Ikerketa zientifiko bat egitea planteatzen dizuet, honen ondorioz lana modu serioan idatzi, geografiaren termino bereziak erabili, eta idatzitakoa koherentzia izan behar du. Lanean mapak eta grafikoak agertu behar dira zuk azaltzen ari dituzuen egoera horrela dela erakusteko. Lanaren azken atala informazio iturriak izango dira, atal horretan informazioa nondik jaso duzuen zerrendatu beharko duzue.

Beste aldetik bi lurralde konkretu aztertu ondoren, migrazio mugimenduen zergati orokorrak aipatu beharko dituzue: non ematen diren, zergatik, nora joaten diren, zergatik lurralde horietara... Egoera hau aldatzeko zenbait irtenbide komentatu beharko dituzue.

Helduak zaretenez gai izango zarete modu zuzen batean zuen autoebaluazio egiten. Jarritako interesa, egindako lana, ikasitakoa, taldeko lanean partaidetza... nolako izan den ebaluatuko duzu.

Zure ebaluazioa egin ondoren taldeko kideei egindako lana ebaluatzeko garaia etorriko da. Zuk egindako lana kontuan hartuta zure taldekideei ebaluatuko diezu talde lanean izandako jarrera eta egindako lanaren ondorioz.

6. ERANSKINA: AUTOEBALUAZIOA

Ikaseak autoebaluazio taula osatu beharko dute. Zutabe bakoitzean agertzen diren helburuak noraino bete dituzten azaldu beharko dute. Bere jarreraren arabera hiler bat aukeratuko dute etaerabaki horren zergatiak eman beharko dituzte.

Nire jarrera	Ez, ezer gutxi egin dut.	Helburu batzuk lortu egin ditut, baina oraindik zenbait aspektu landu behar ditut.	Bai gai naiz helburu hauek lortzeko.	Bai gai naiz hau egiteko. Gainera etxean informazioa bilatu egin dut eta lortutako ondorioak errealak diren konprobatu dut.
Lortu beharreko helburuak				
Gai naiz kalitatezko informazioa interneten bidez lortzen				
Datu estatistikoak ulertu eta gai naiz zentzuzko grafikoak egiten				
Etxean, klasean bilatutako informazio landu egin dut.				
Taldeko lanean parte hartu dut. Egin beharreko lana egiten eta nire iritzia emanez.				
Lehen nituen mundukodesorekaren eta migrazio mugimenduen ezagutzak handitu egin ditut				
Migrazio mugimenduak ulertu eta mugimenduen zergatiak azaltzeko gai nahiz.				
Munduko desorekak dakartzan ondorioak ezagutzen ditut.				
Egoera honi buruzko pentsamendu kritikoa daukat				

7.ERANSKINA: KOEBALUAZIOA

Ikalsea bakoitza bere taldekideak ebaluatu beharko ditu taula honen bidez. Zutebeetan ebaluatu beharko aldagaiak agertuko dira eta hilaratan, taldekide horrek aldagai horrekin izandako jarrera. Kuadro bakoitzean erabaki horren zergatiak eman beharko ditu.

Taldekidea izandako jarrera Ebaluatu beharreko aldagaia	Ez du taldeko lanean parte hartu.	Taldeko lanean parte hartu du baina batzutan arreta falta zeukan.	Taldeko lanean parte hartu.	Taldeko lanean parte hartu du eta beste kideei laguntzeko prest egon da. Talde lanean ideiak berriak eman ditu.
Taldean lanerako giro ona egotea laguntzen zuen.				
Lana antolatzeke mementoan parte hartu zuen.				
Etxeko lanak egiten zituen.				
Taldekideekin idieak eta iritziak partekatzen ditu.				
Besteen ideiak errespetatu egiten ditu.				
Egin beharreko lana aurrera eramateko ahaleginak egin ditu.				
Lana garatzeko hartu beharreko ardurak arazorik gabe jaso.				
Nolako lankidea da? berriz, jarriko zinateke bere lan taldean?				